

Pilot onttegeldiensten i.c.m. maximaal verhardingspercentage van private (binnen)tuinen in Amsterdam West

23 juni 2021

× Gemeente
× Amsterdam

doel pilot

- Het stadsdeel **Amsterdam West** wil de grond (tuinen) van **particulieren** klimaatbestendiger maken.
- Eén van de maatregelen is de financiële prikkel **onttegeldiensten**. Hiermee kunnen bewoners en bedrijven gratis (tuin)tegels laten afvoeren en de tuin vergroenen.
- Daarnaast legt Amsterdam West een maximaal **verhardingspercentage** van 50% vast in een lokaal bestemmingsplan (Oud West). Dat is nieuw in Nederland.
- Amsterdam West denkt na over de monitoring en toetsing van dit percentage en van vergelijkbare lokale regels.

onderzoeksvragen

1. Wat is het **percentage verharding** van de **private binnentuinen** in **Amsterdam West** (bebouwd, betegeld, et cetera)?
2. Hoeveel is het **percentage verharding** veranderd de afgelopen jaren?
3. Zijn er lokale verschillen waarneembaar door **onttegeldiensten** in combinatie met een **maximaal verhardingspercentage** in het bestemmingsplan?

1. Amsterdam West

(binnen)tuinen?

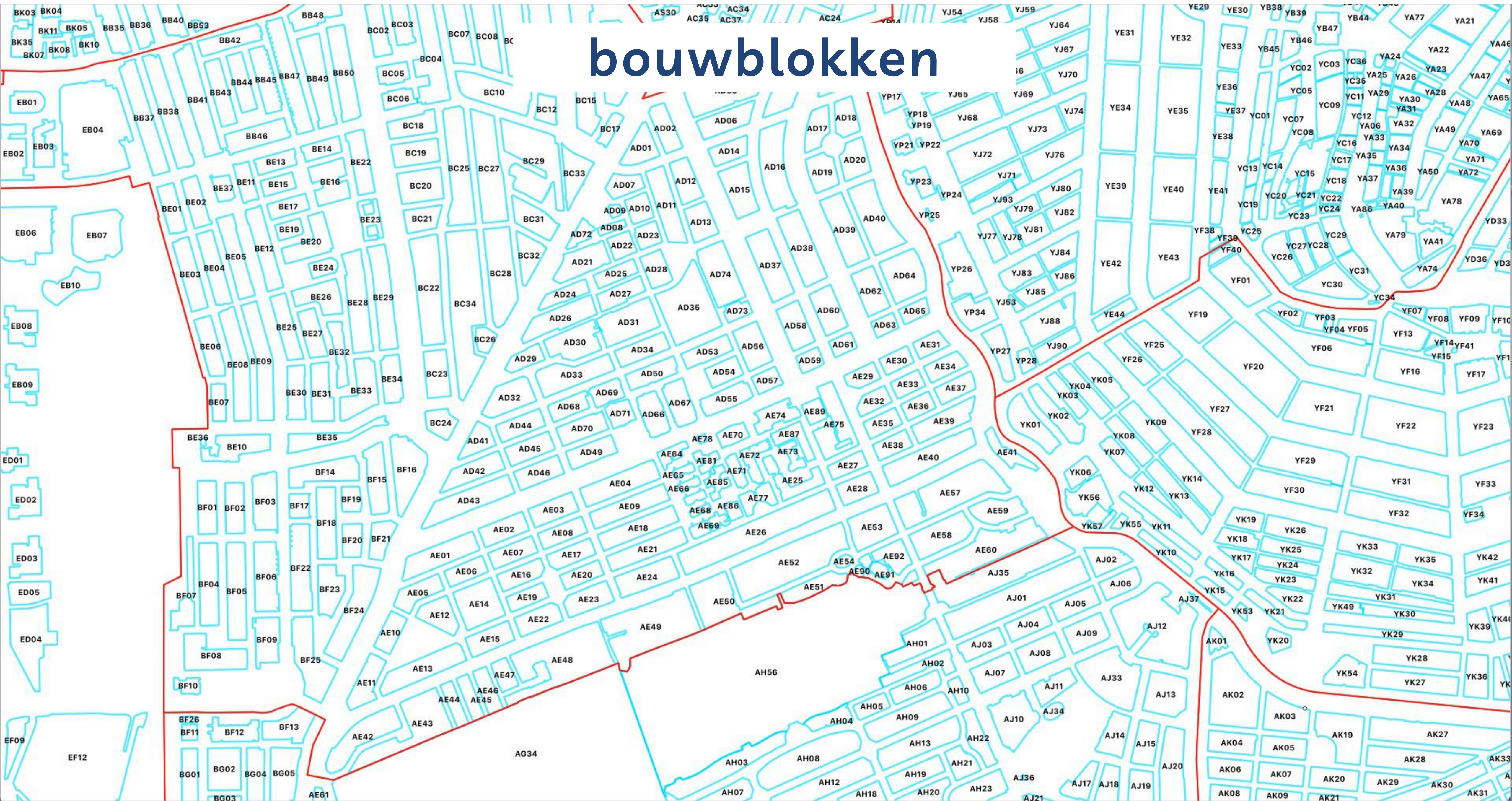
(binnen)tuinen

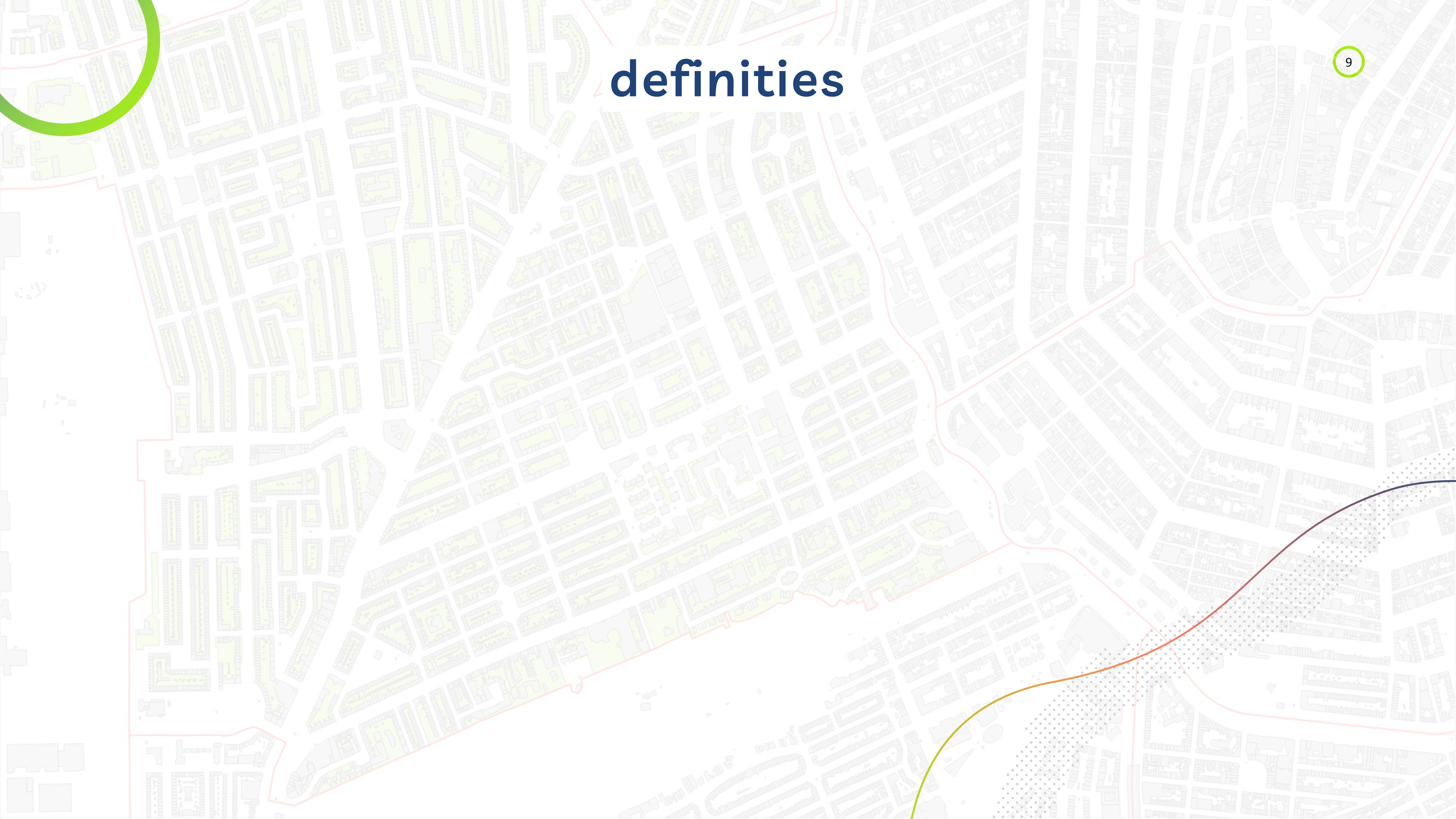
(binnen)tuinen

bouwblokken

definitives

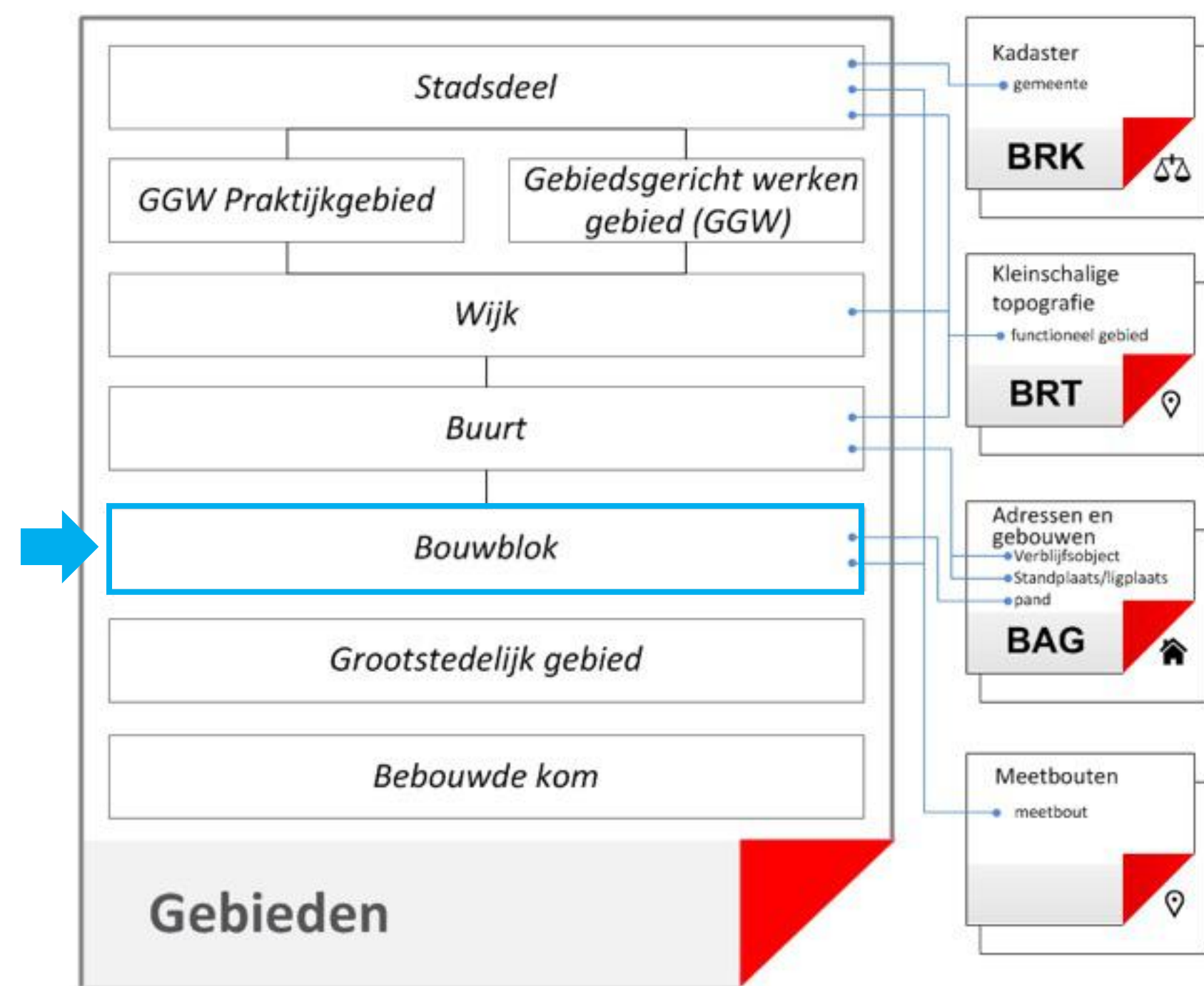

bouwblok

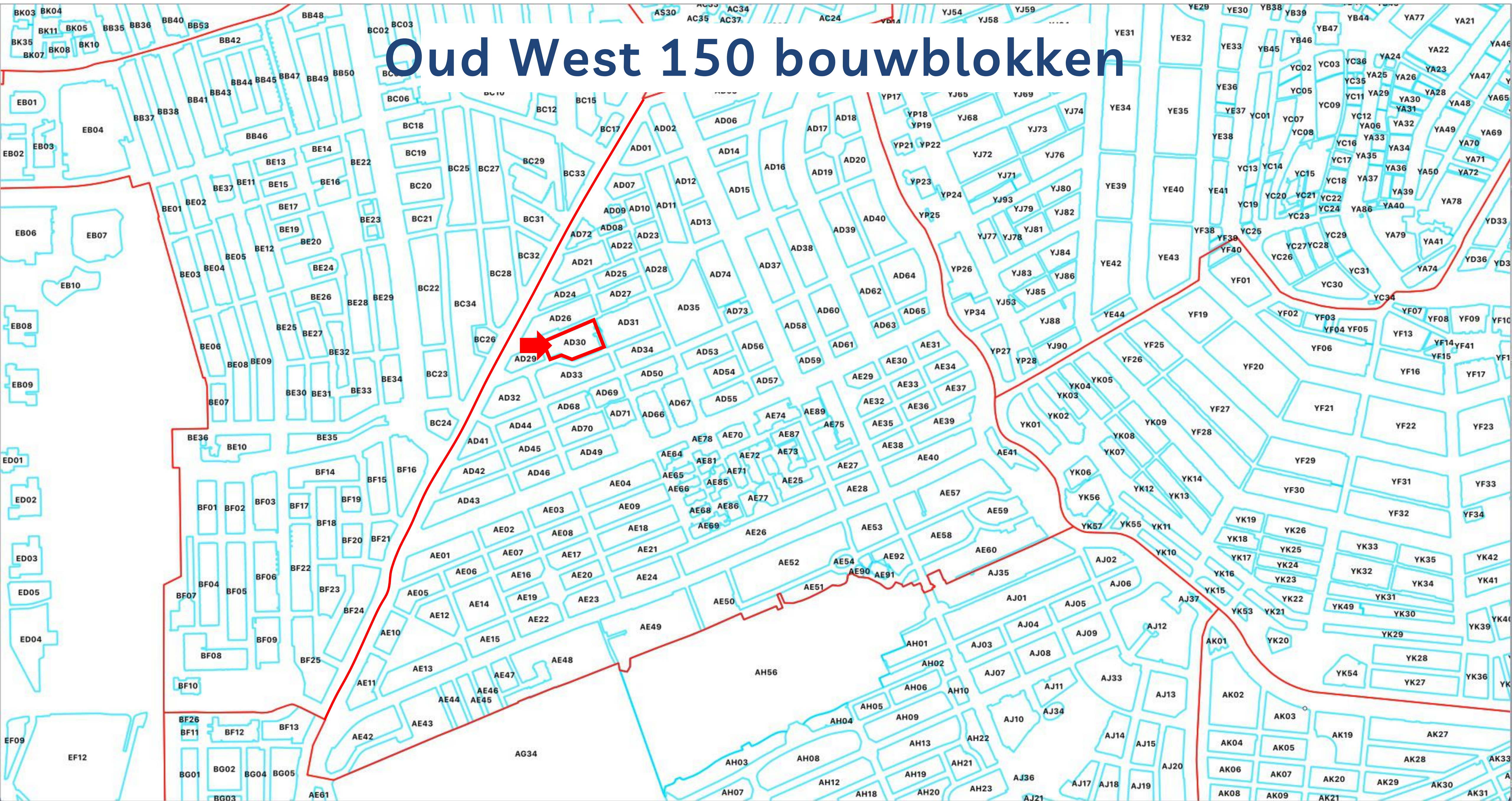
definitie

stelselpedia

“Een bouwblok is het kleinst mogelijk afgrensbare gebied, in zijn geheel tot een buurt behorend, dat geheel of grotendeels door bestaande of aan te leggen wegen en/of waterlopen is of zal zijn ingesloten en waarop tenminste één gebouw staat.”

Oud West 150 bouwblokken

✓ **privaat**

private binnentuin

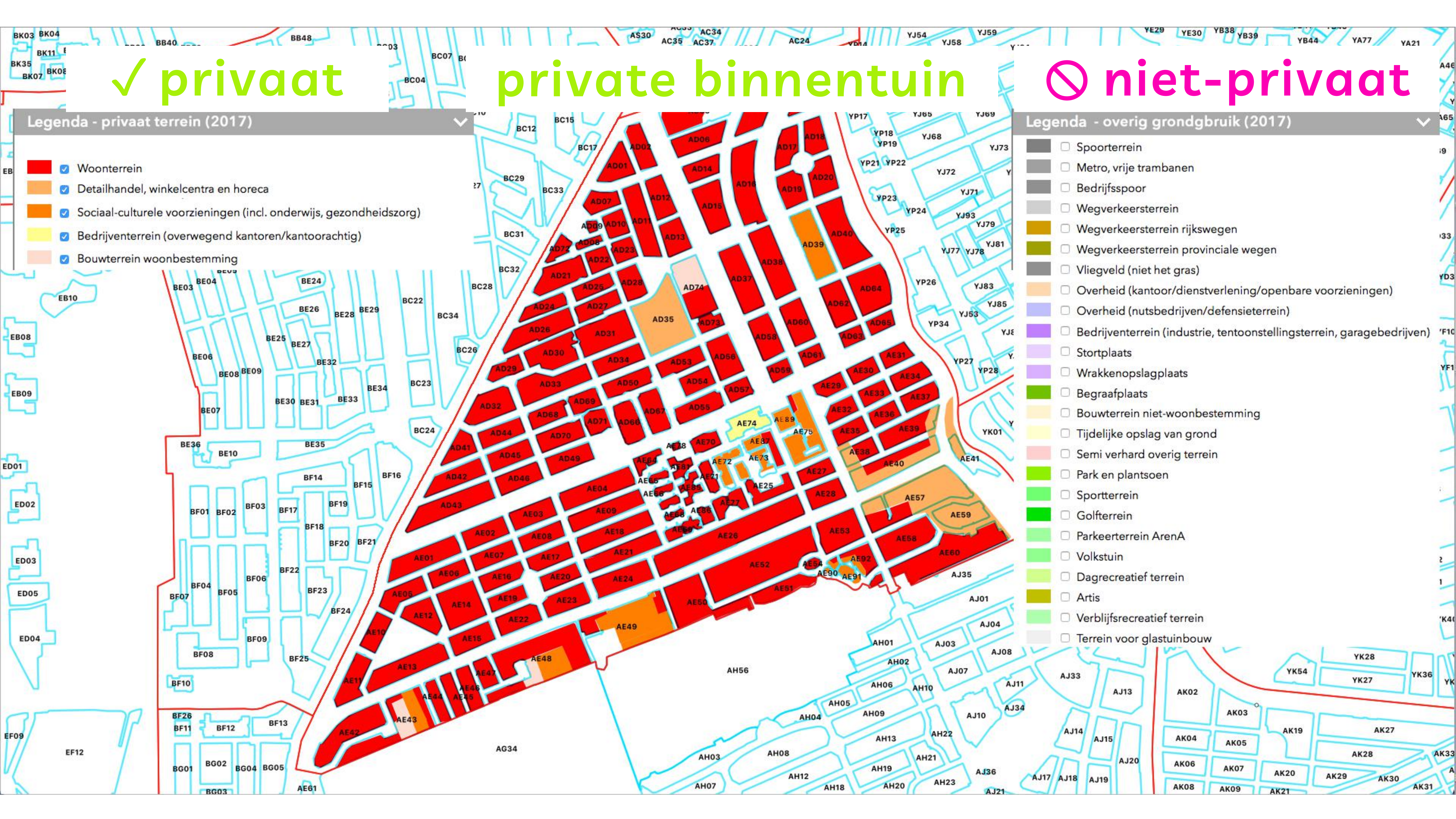
⊘ **niet-privaat**

Legenda - **privaat terrein (2017)**

- ✓ Woonterrein
- ✓ Detailhandel, winkelcentra en horeca
- ✓ Sociaal-culturele voorzieningen (incl. onderwijs, gezondheidszorg)
- ✓ Bedrijventerrein (overwegend kantoren/kantoorachtig)
- ✓ Bouwterrein woonbestemming

Legenda - **overig grondgebruik (2017)**

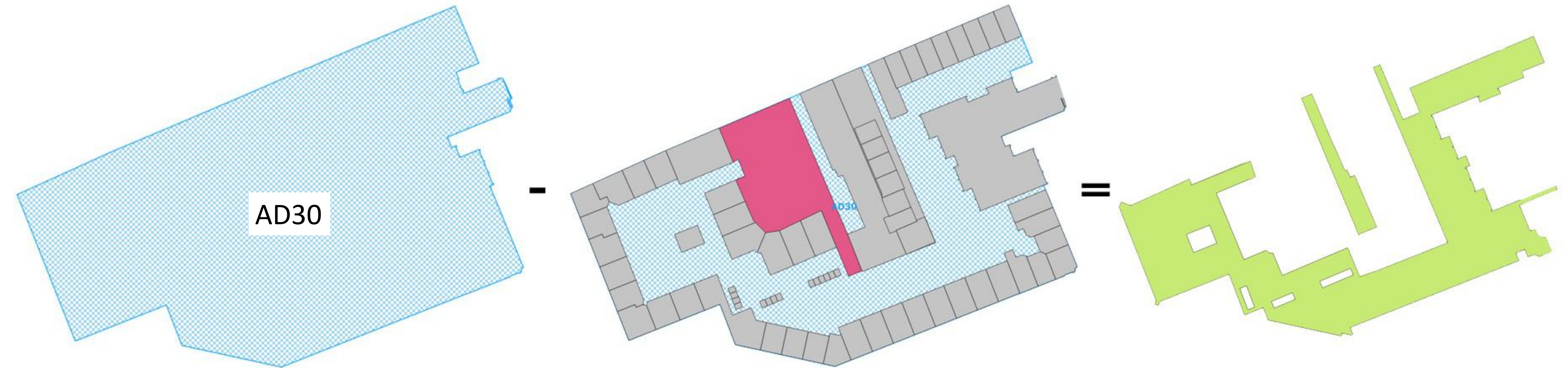
- ⊘ Spoorterrein
- ⊘ Metro, vrije trambanen
- ⊘ Bedrijfsspoor
- ⊘ Wegverkeersterrein
- ⊘ Wegverkeersterrein rijkswegen
- ⊘ Wegverkeersterrein provinciale wegen
- ⊘ Vliegveld (niet het gras)
- ⊘ Overheid (kantoor/dienstverlening/openbare voorzieningen)
- ⊘ Overheid (nutsbedrijven/defensie terrein)
- ⊘ Bedrijventerrein (industrie, tentoonstellingsterrein, garagebedrijven)
- ⊘ Stortplaats
- ⊘ Wrakkenopslagplaats
- ⊘ Begraafplaats
- ⊘ Bouwterrein niet-woonbestemming
- ⊘ Tijdelijke opslag van grond
- ⊘ Semi verhard overig terrein
- ⊘ Park en plantsoen
- ⊘ Sportterrein
- ⊘ Golfsterrein
- ⊘ Parkeerterrein Arena
- ⊘ Volkstuin
- ⊘ Dagrecreatief terrein
- ⊘ Artis
- ⊘ Verblifsrecreatief terrein
- ⊘ Terrein voor glastuinbouw

methode

bouwblok – bebouwing⁺ = (binnen)tuin

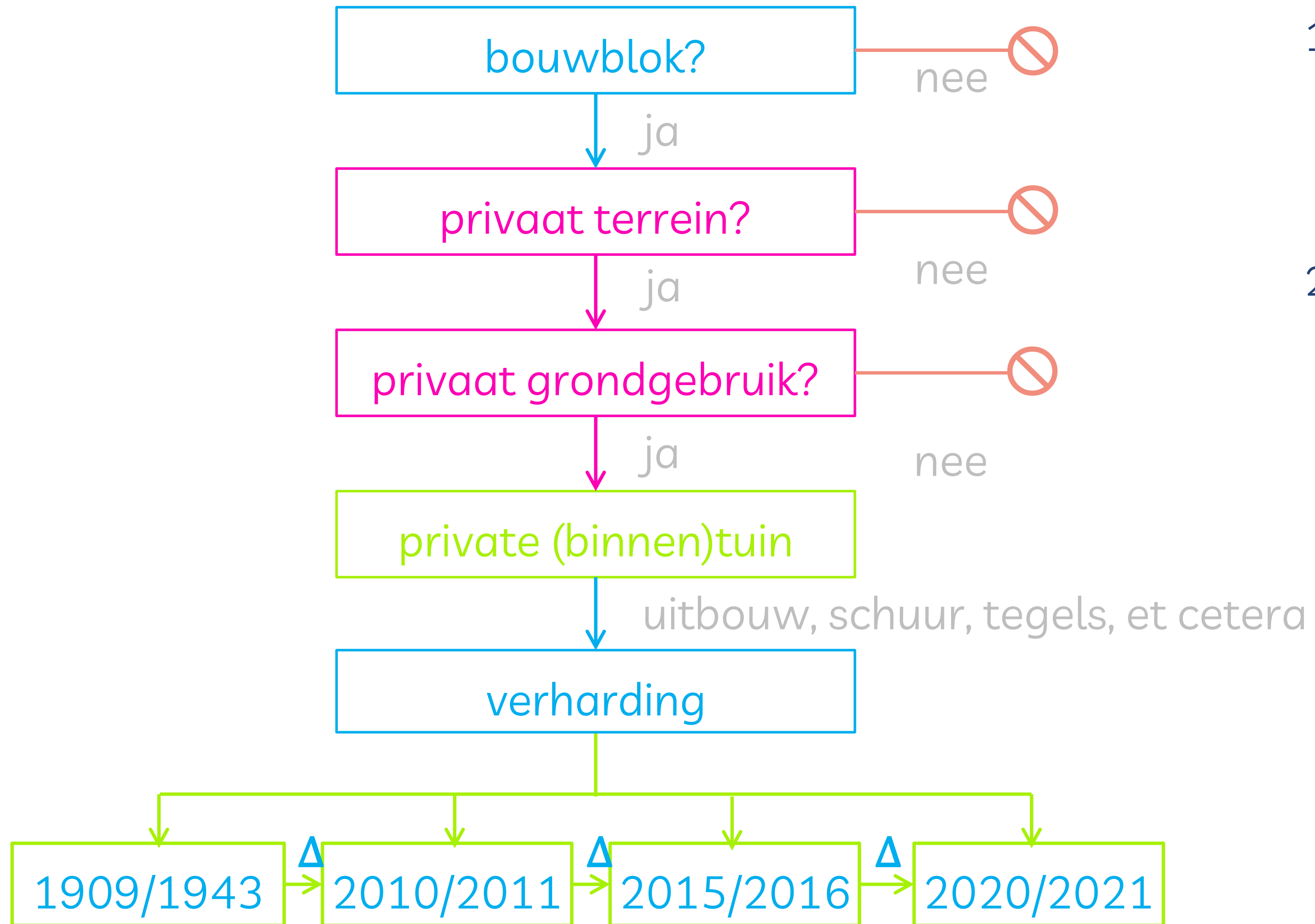
bouwblok (data.amsterdam.nl)

minus:

- bebouwing (BAG + historische kaarten)
- openbaar terrein (grondgebruik)
- publieke parkjes (enkelbestemming groen)

is: private (binnen)tuin

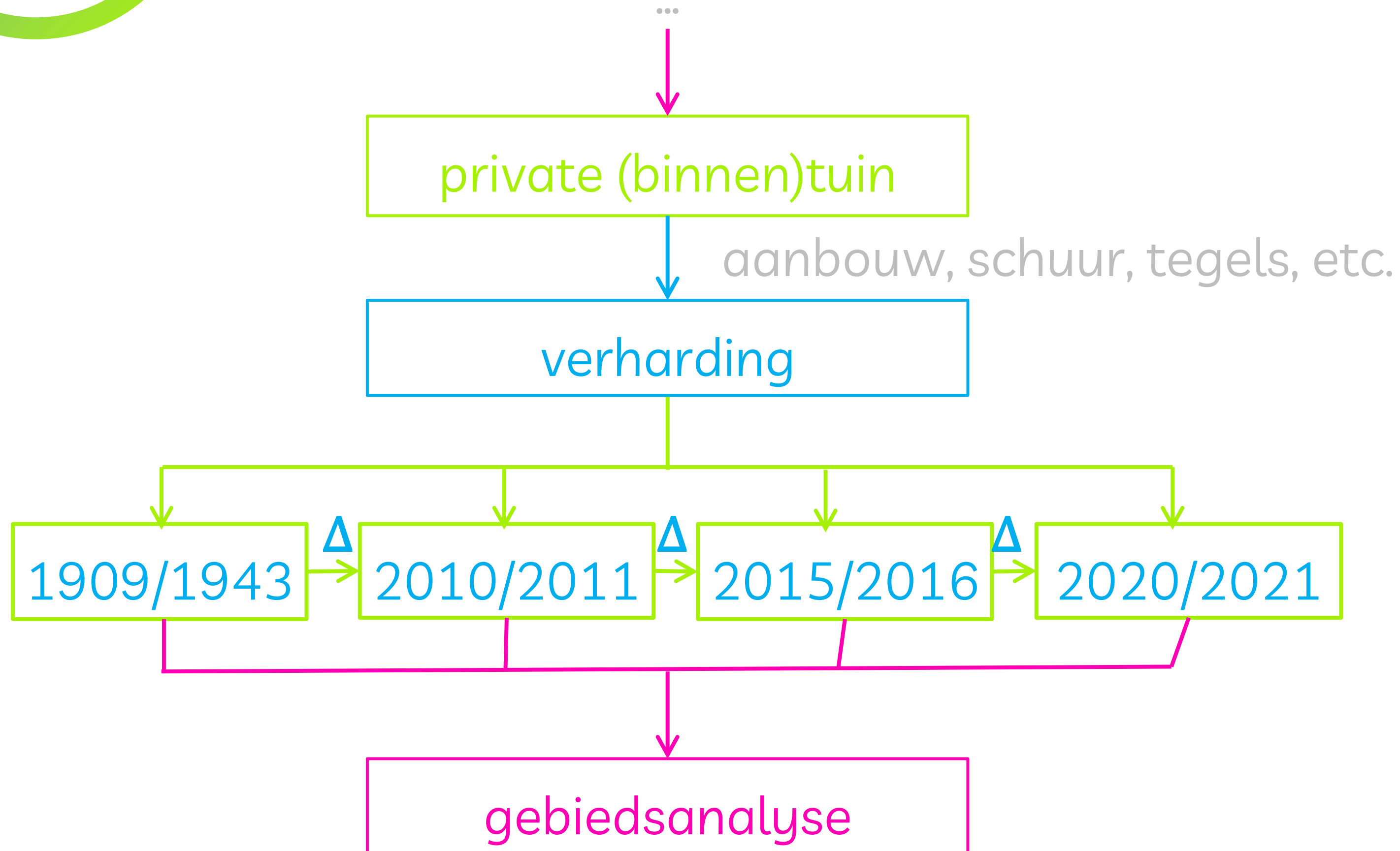
methode

onderzoeksvragen 15

1. Wat is het percentage verharding van de private binnentuinen in Amsterdam West?
2. Hoeveel is het percentage verharding veranderd de afgelopen jaren?

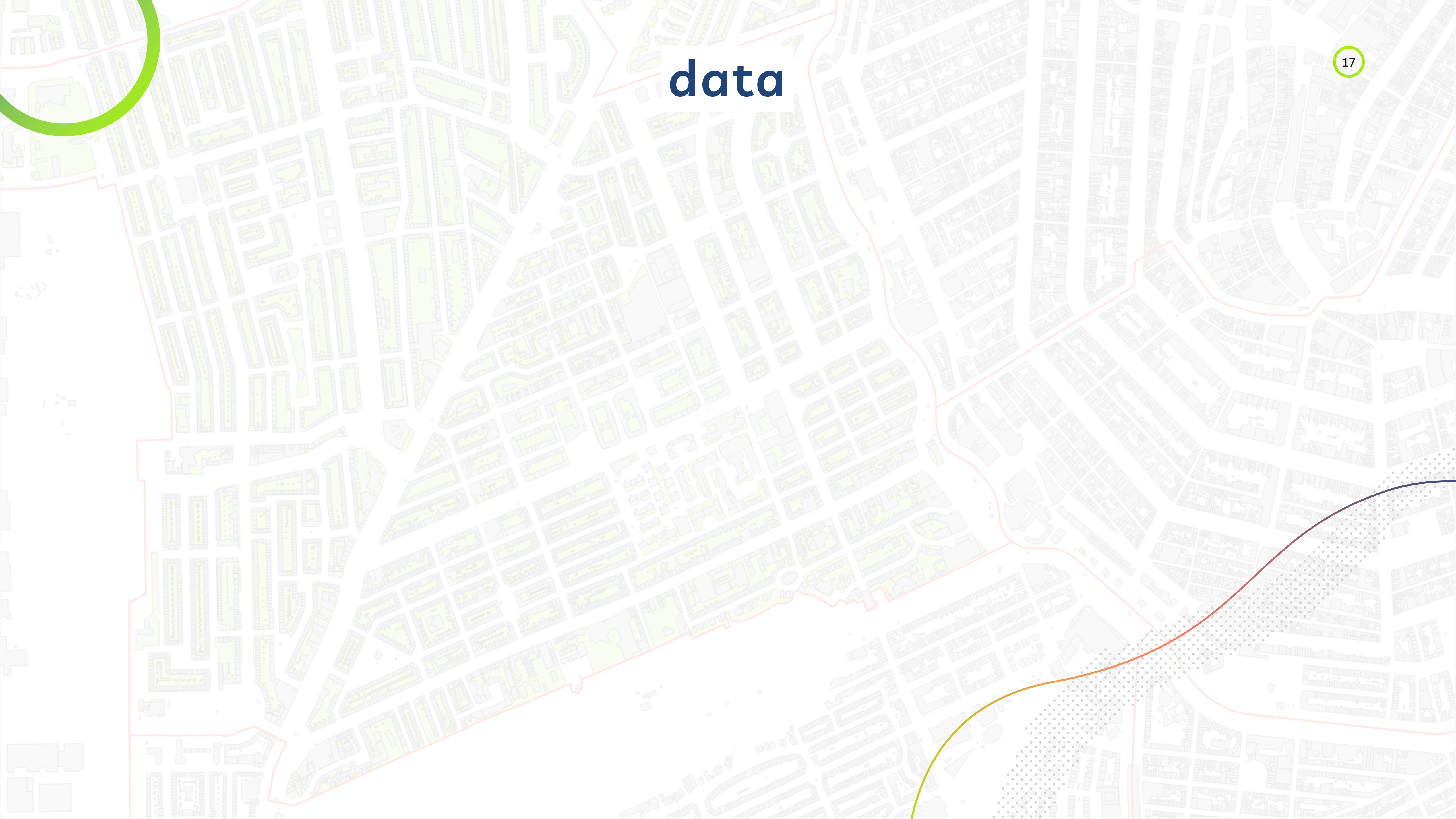
methode

onderzoeksvragen ¹⁶

1. Wat is het percentage verharding van de private binnentuinen in Amsterdam West?
2. Hoeveel is het percentage verharding veranderd de afgelopen jaren?
3. Zijn er lokale verschillen waarneembaar door onttegeldiensten?

data

data

		'09/'43	2010/2011	2015/2016	2020
	Gebied	Oud West	Oud/West	West	West
Data		bouwblok	bouwblok	bouwblok	bouwblok
Binnentuin	Onverhard	Oorspronkelijk m ²	m ² /m ²	m ² /m ²	m ² /m ²
	Verhard (bouw/tegels)	-	m ² /m ²	m ² /m ²	m ² /m ²
	Bomen/groen	-	m ² /m ²	m ² /m ²	m ² /m ²
		BAG/PW	RemoteSense	RemoteSense	RemoteSense

magenta = analyse Cobra Groeninzicht o.b.v. BAG en Publieke Werken

groen = analyse Green City Watch o.b.v. Remote sensing data

blauw = rapportage door Bureau Binnentuinen

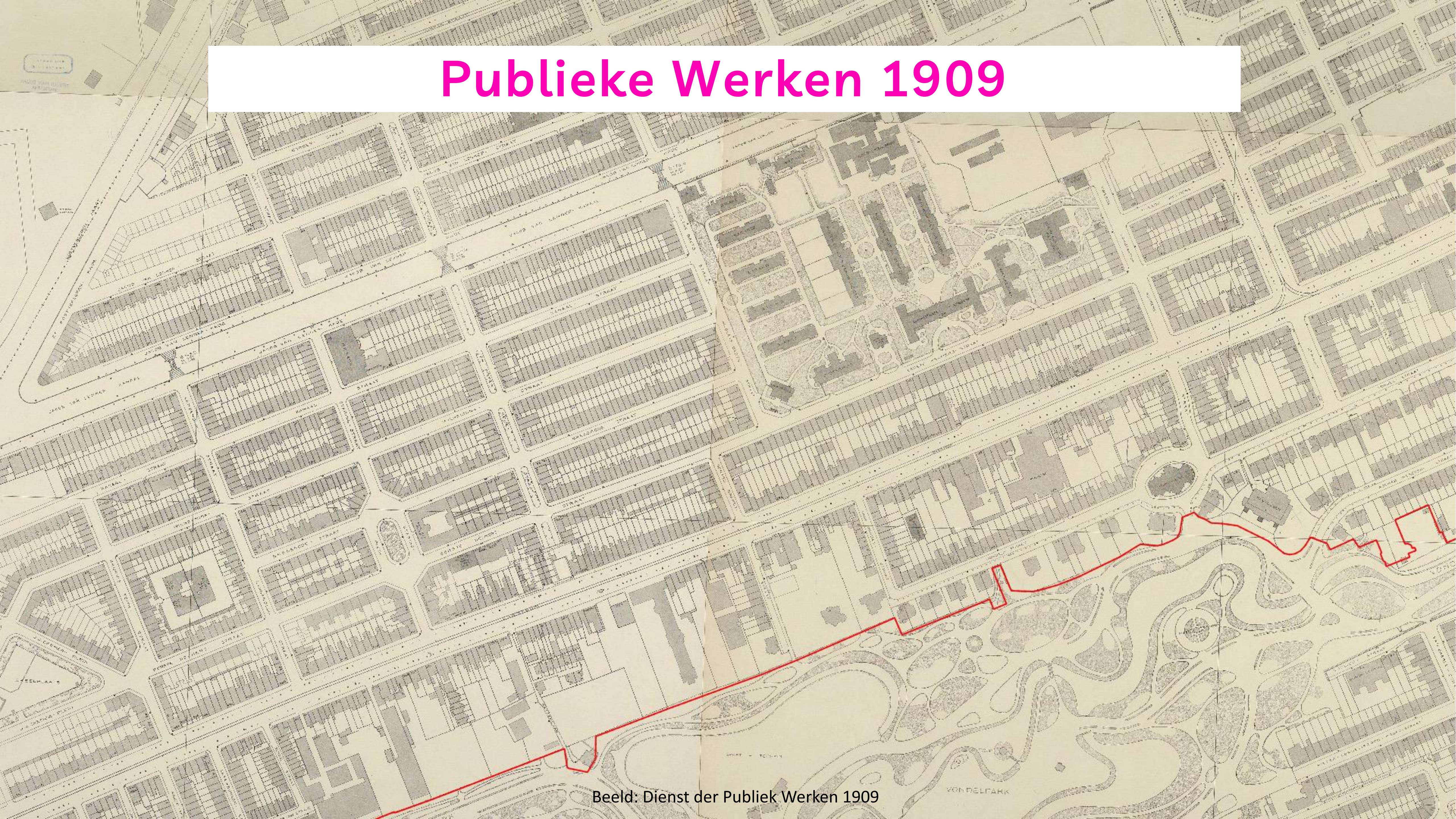
1. Publieke Werken + BAG

Beeld: Dienst der Publiek Werken 1909

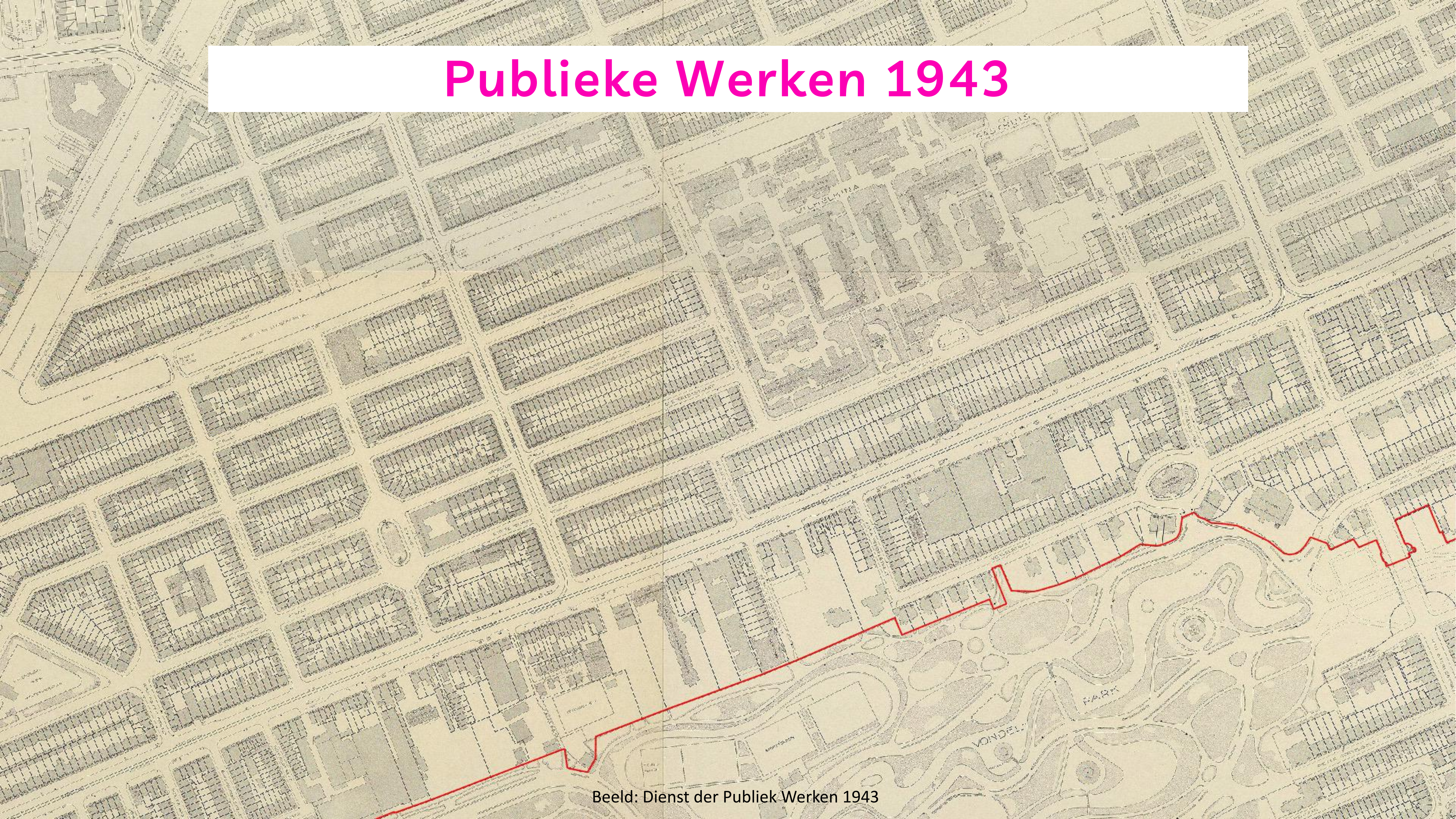
VONDELPAK

Publieke Werken 1909

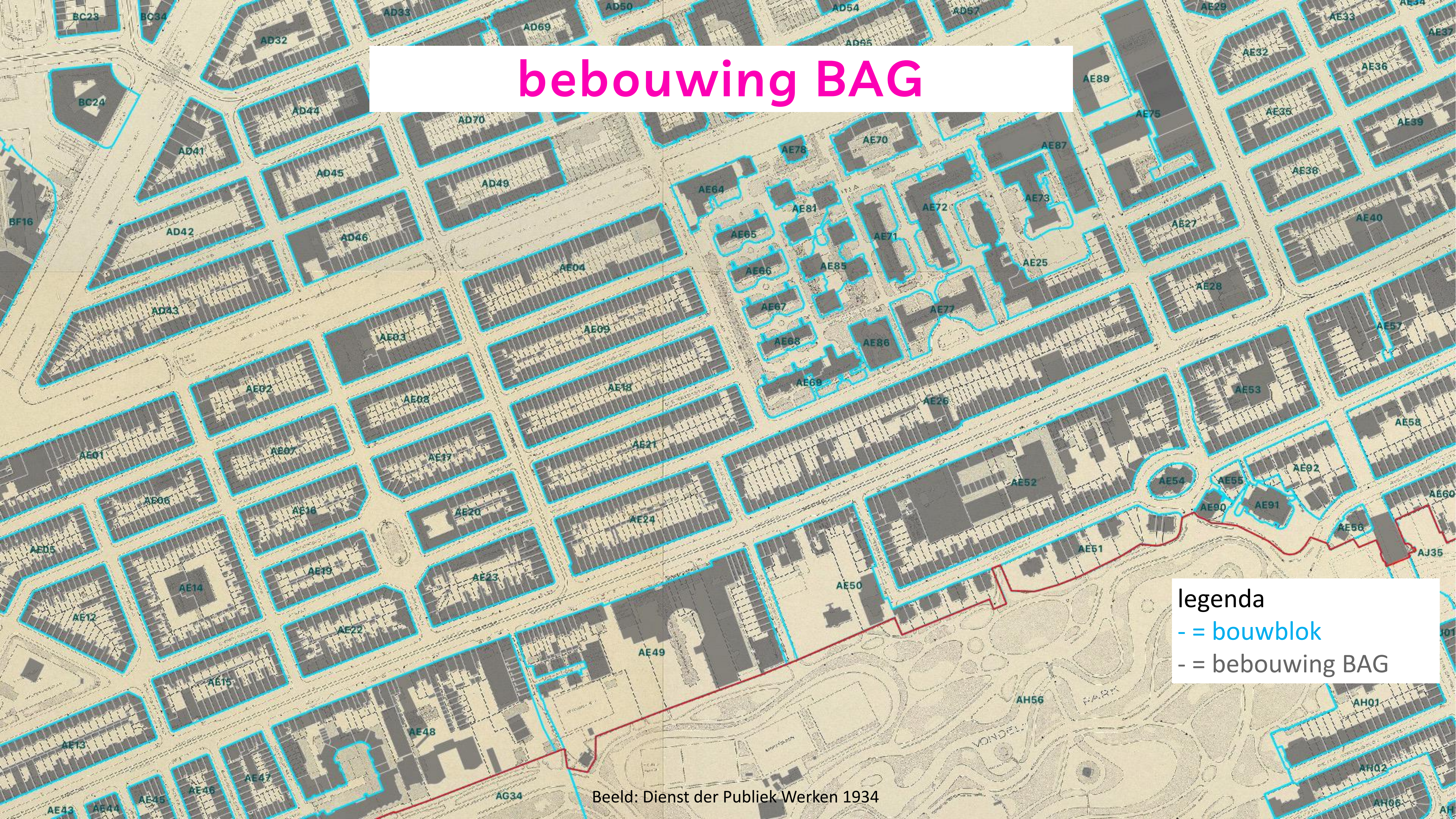

Beeld: Dienst der Publiek Werken 1909

Publieke Werken 1943

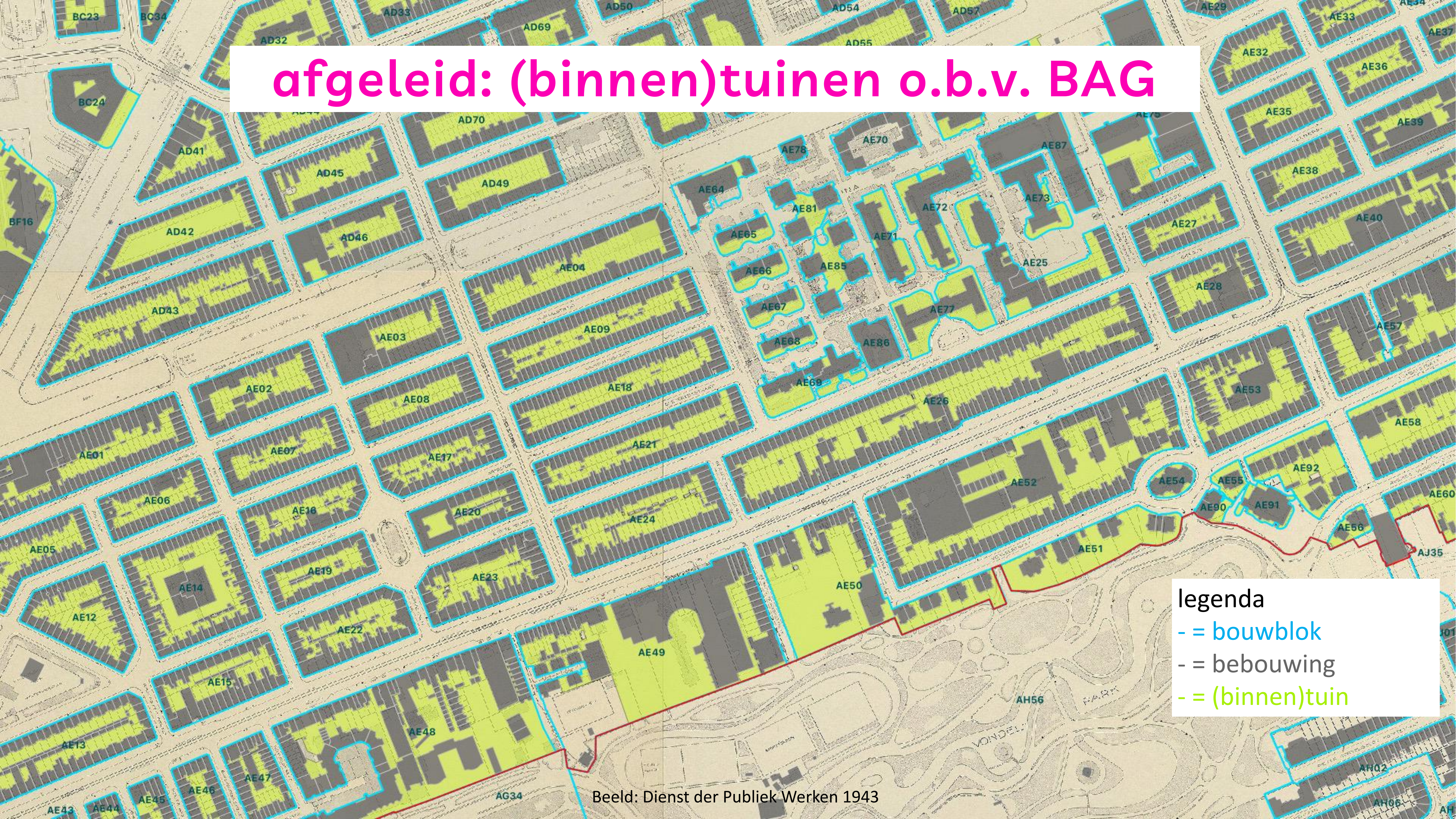

bebouwing BAG

- legenda
- = bouwblok
 - = bebouwing BAG

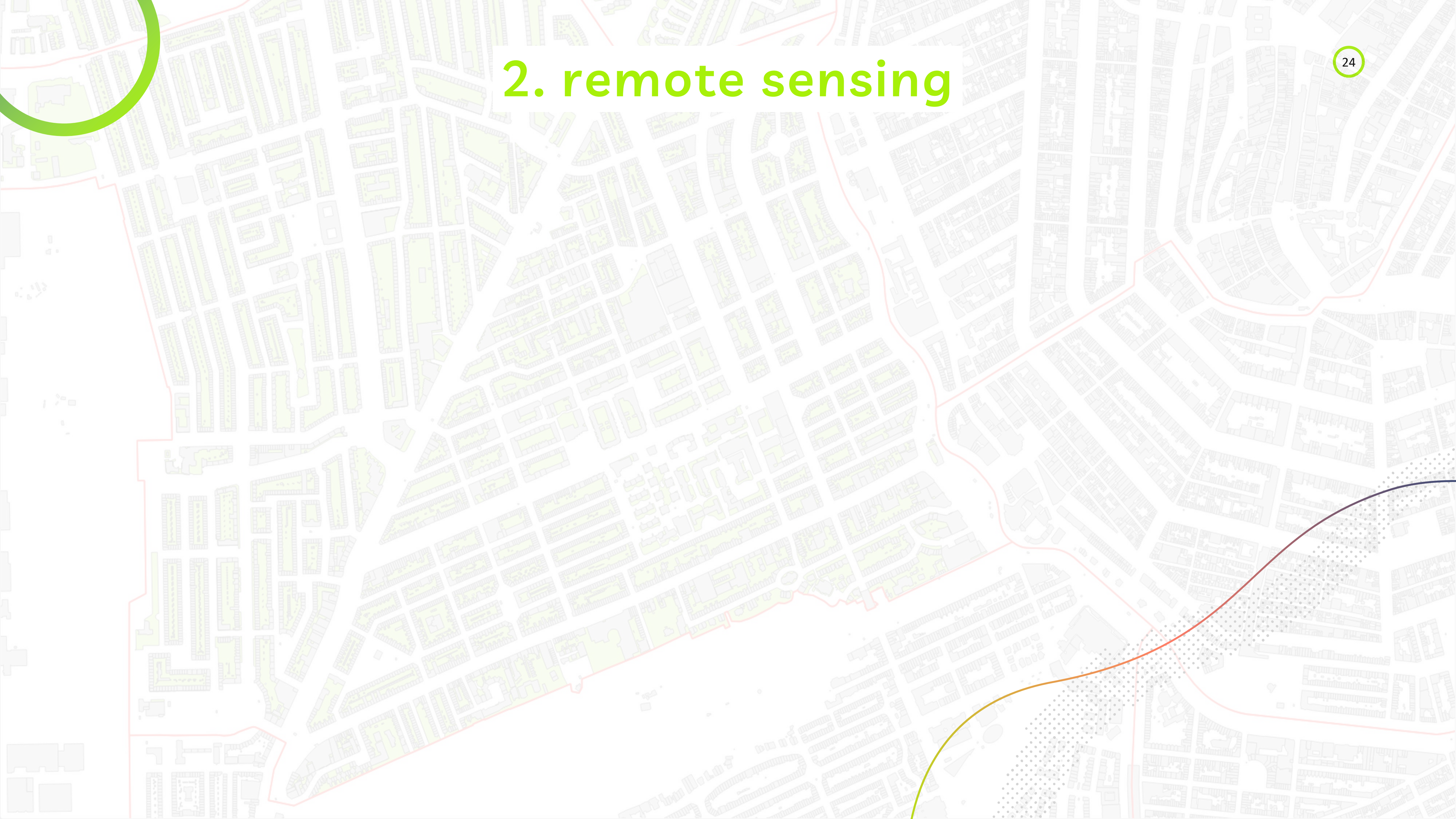
afgeleid: (binnen)tuinen o.b.v. BAG

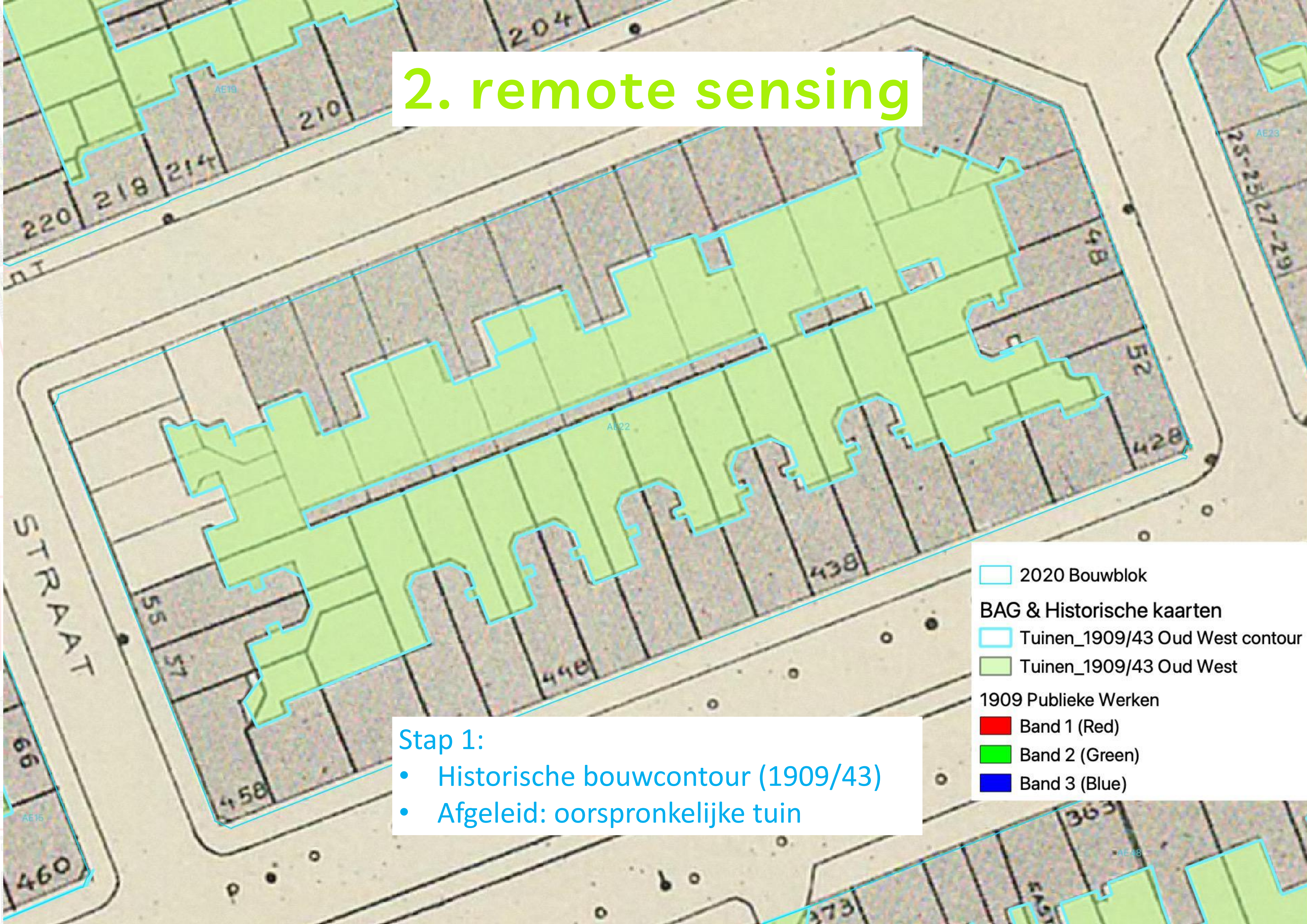
- legenda
- = bouwblok
 - = bebouwing
 - = (binnen)tuin

Beeld: Dienst der Publiek Werken 1943

2. remote sensing

2. remote sensing

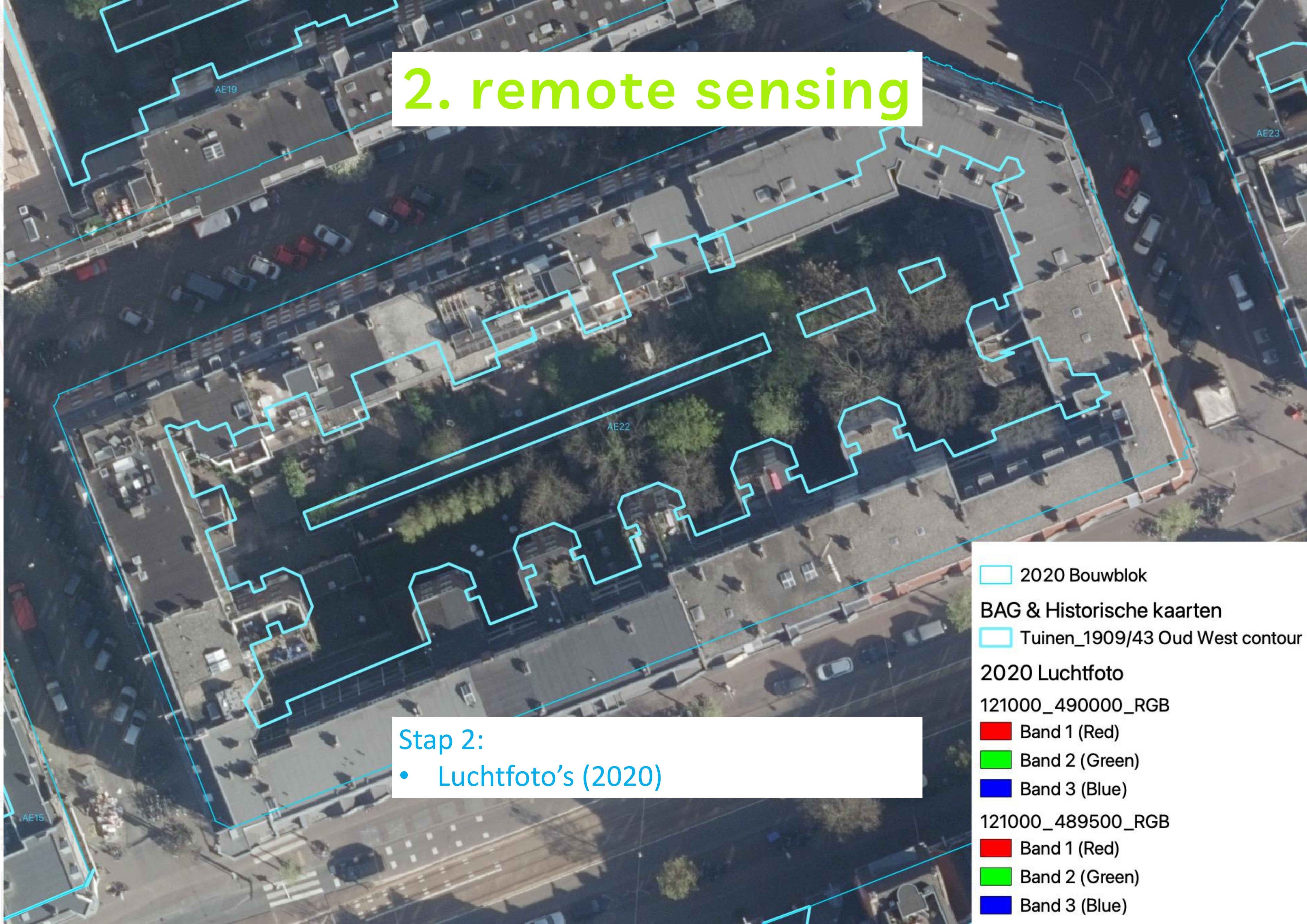

Stap 1:

- Historische bouwcontour (1909/43)
- Afgeleid: oorspronkelijke tuin

- 2020 Bouwblok
- BAG & Historische kaarten
 - Tuinen_1909/43 Oud West contour
 - Tuinen_1909/43 Oud West
- 1909 Publieke Werken
 - Band 1 (Red)
 - Band 2 (Green)
 - Band 3 (Blue)

2. remote sensing

Stap 2:
• Luchtfoto's (2020)

- 2020 Bouwblok
- BAG & Historische kaarten
- Tuinen_1909/43 Oud West contour
- 2020 Luchtfoto
- 121000_490000_RGB
 - Band 1 (Red)
 - Band 2 (Green)
 - Band 3 (Blue)
- 121000_489500_RGB
 - Band 1 (Red)
 - Band 2 (Green)
 - Band 3 (Blue)

2. remote sensing

27

Stap 3:

- InfraRood (meerdere spectra)
- Hoogtemetingen (AHN4)

2020 Bouwblok

BAG & Historische kaarten

Tuinen_1909/43 Oud West contour

2020 IR

121000_490000_CIR

Band 1 (Red)

Band 2 (Green)

Band 3 (Blue)

121000_489500_CIR

Band 1 (Red)

Band 2 (Green)

Band 3 (Blue)

2. remote sensing

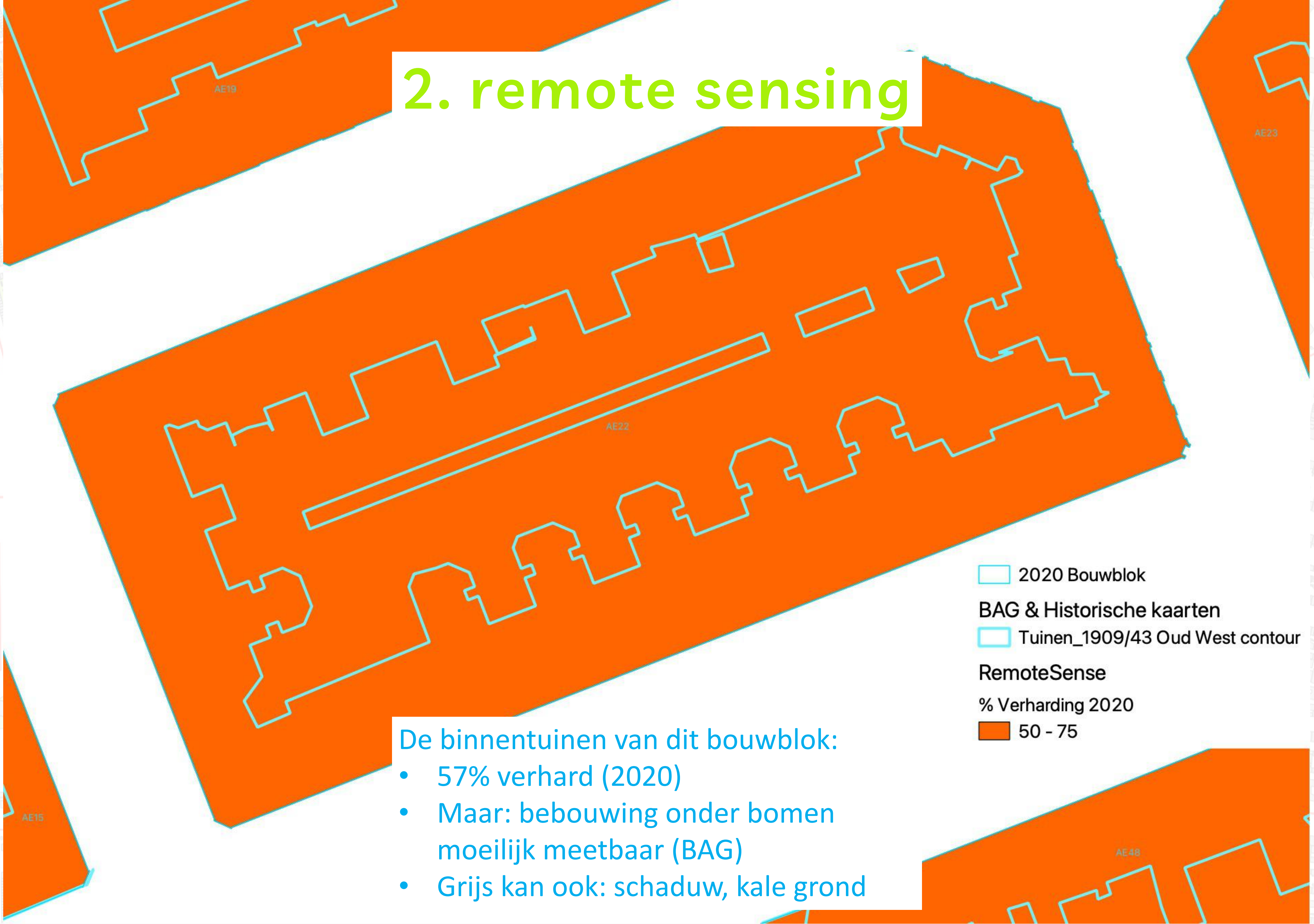
28

Stap 4, afgeleid:

- Bebouwing (rood, 38%)
- Tegels/geen groen (grijs, 19%)
- Chlorofyl (groen, 43%)

2. remote sensing

De binnentuinen van dit bouwblok:

- 57% verhard (2020)
- Maar: bebouwing onder bomen moeilijk meetbaar (BAG)
- Grijs kan ook: schaduw, kale grond

- 2020 Bouwblok
- BAG & Historische kaarten
- Tuinen_1909/43 Oud West contour
- RemoteSense
- % Verharding 2020
- 50 - 75

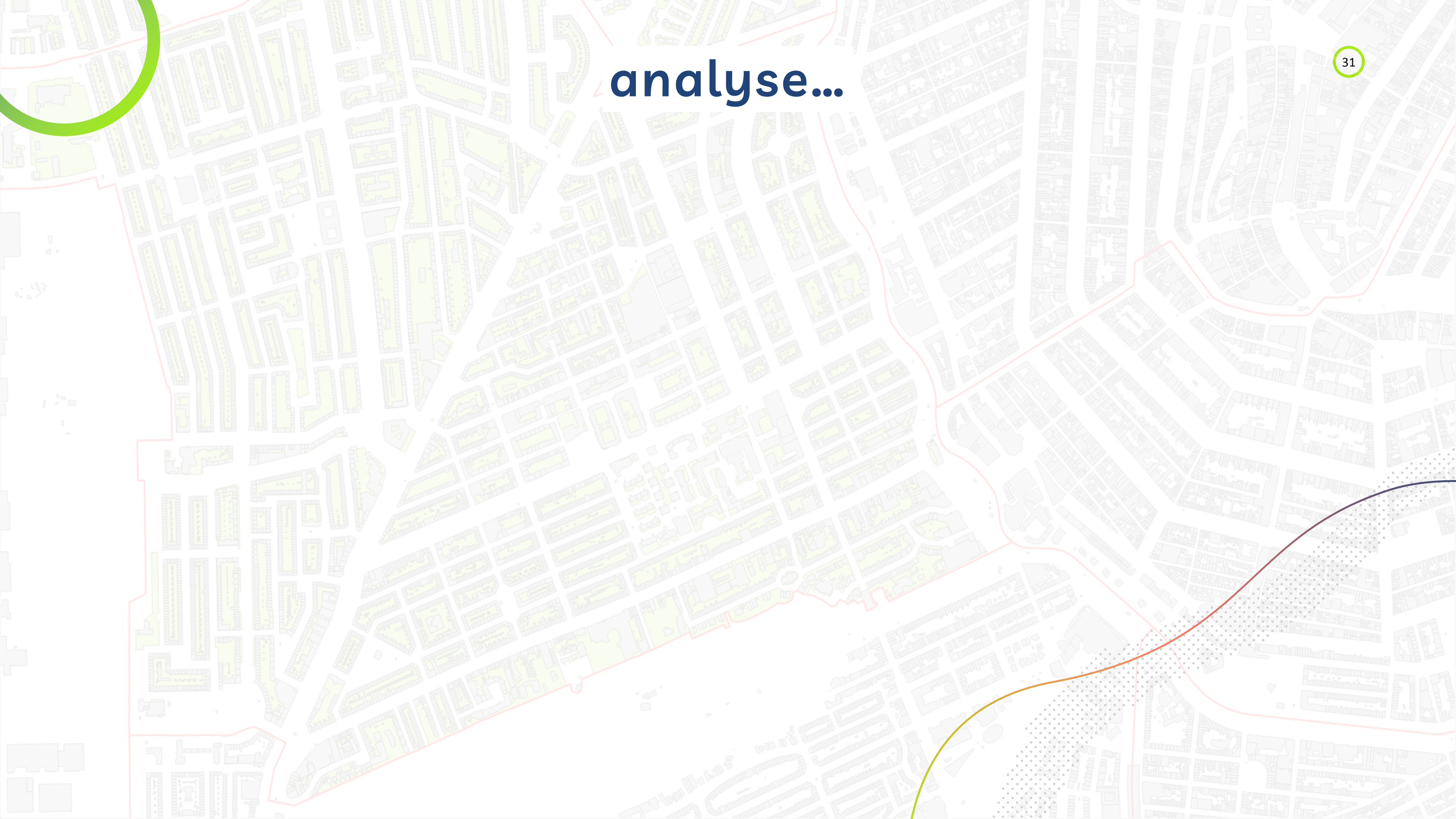
3. onttegeldiensten West

- In Amsterdam West lopen twee onttegeldiensten:
 - Tegels eruit, groen erin! sinds 2018
 - tegelservice, sinds 2020
- Totale hoeveelheid in West 2018-2021^{Q1Q2}:
 - tegels¹ afgevoerd: circa 27.758 tegels
 - oppervlak² onttegeld: circa 2.501 m²

1) teruggerekend naar standaard stoeptegels 30x30 cm

2) uitgaande van 11,11 stoeptegels per m²

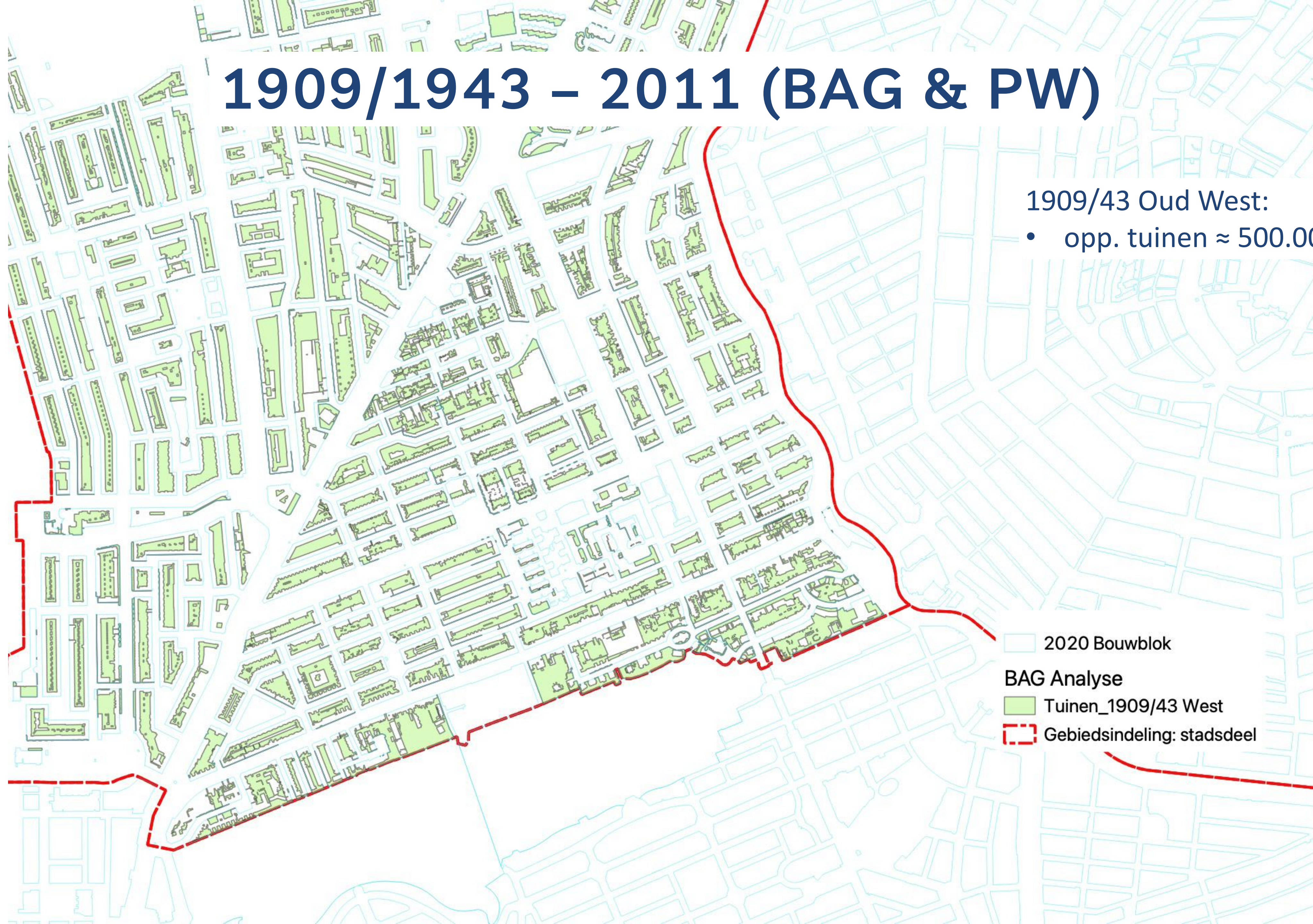
analyse..

1909/1943 – 2011 (BAG & PW)

1909/43 Oud West:

- opp. tuinen $\approx 500.000 \text{ m}^2$

1909/1943 – 2011 (BAG & PW)

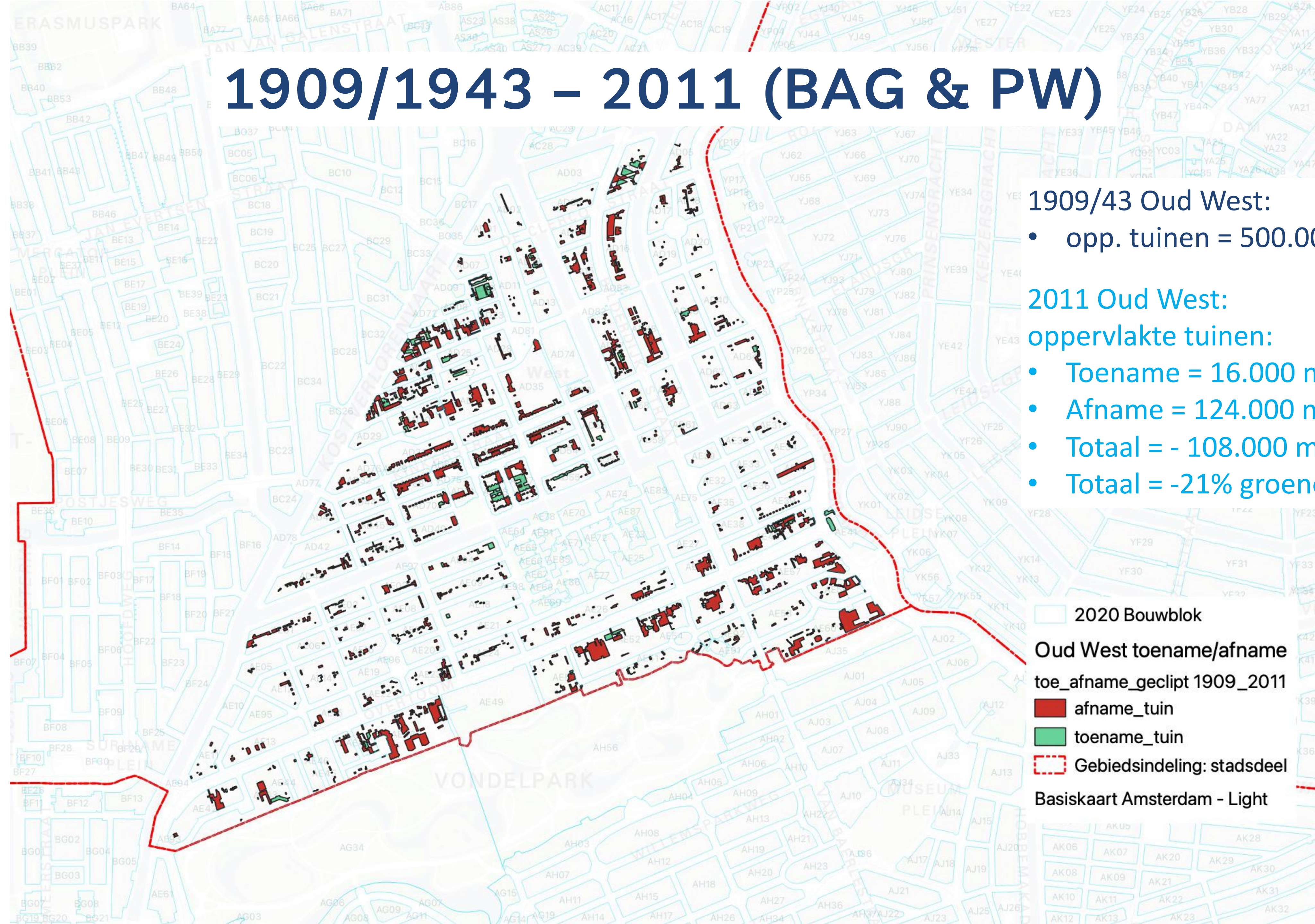
1909/43 Oud West:

- opp. tuinen = 500.000 m²

2011 Oud West:

oppervlakte tuinen:

- Toename = 16.000 m²
- Afname = 124.000 m²
- Totaal = - 108.000 m²
- Totaal = -21% groenopp. tuin

- 2020 Bouwblok
- Oud West toename/afname toe_afname_geclipt 1909_2011
- afname_tuin
- toename_tuin
- ⋯ Gebiedsindeling: stadsdeel
- Basiskaart Amsterdam - Light

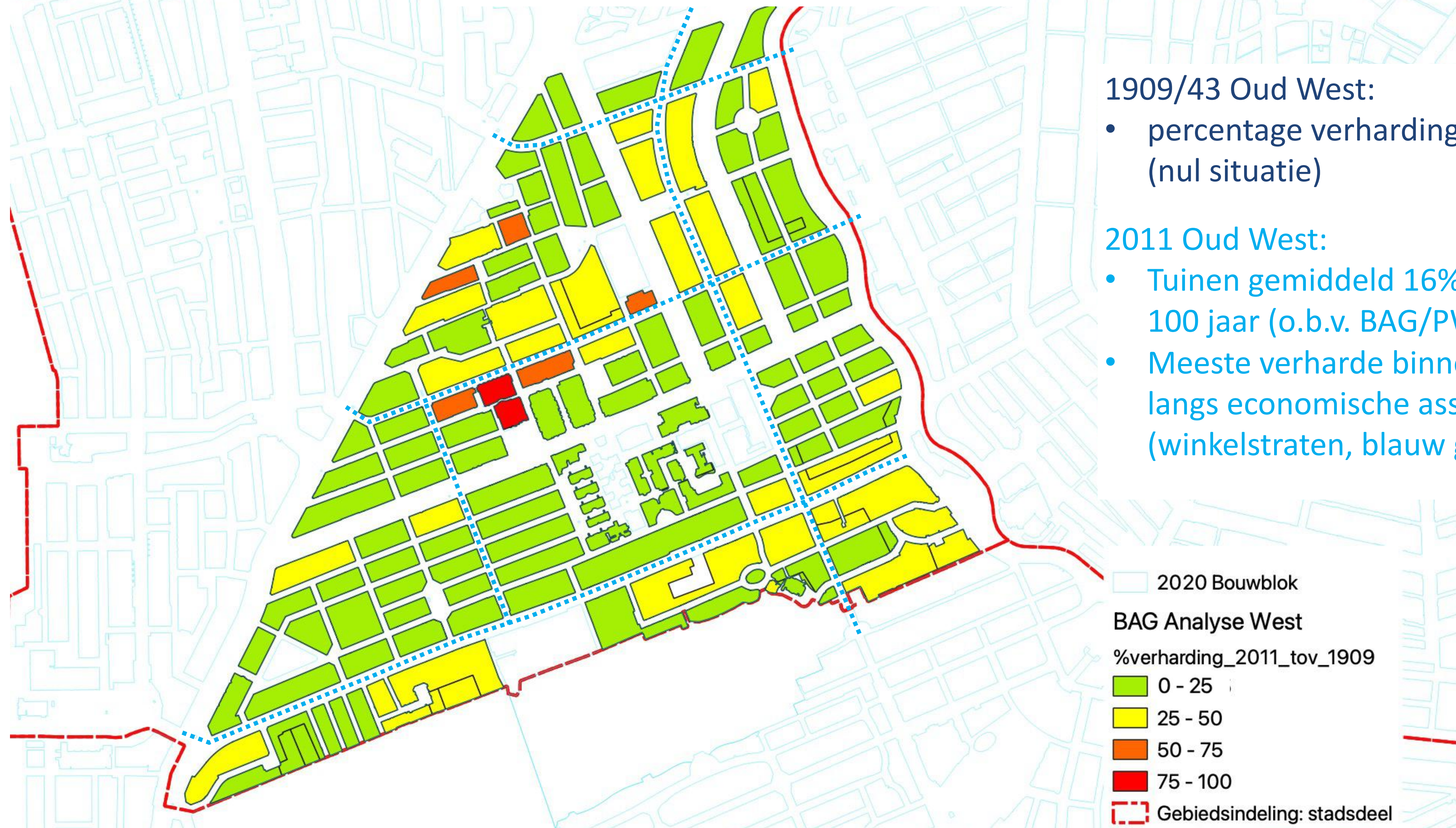
2011 (BAG & PW)

1909/43 Oud West:

- percentage verharding tuinen is 0% (nul situatie)

2011 Oud West:

- Tuinen gemiddeld 16% verhard in 100 jaar (o.b.v. BAG/PW)
- Meeste verharde binnentuinen langs economische assen (winkelstraten, blauw gestippeld)

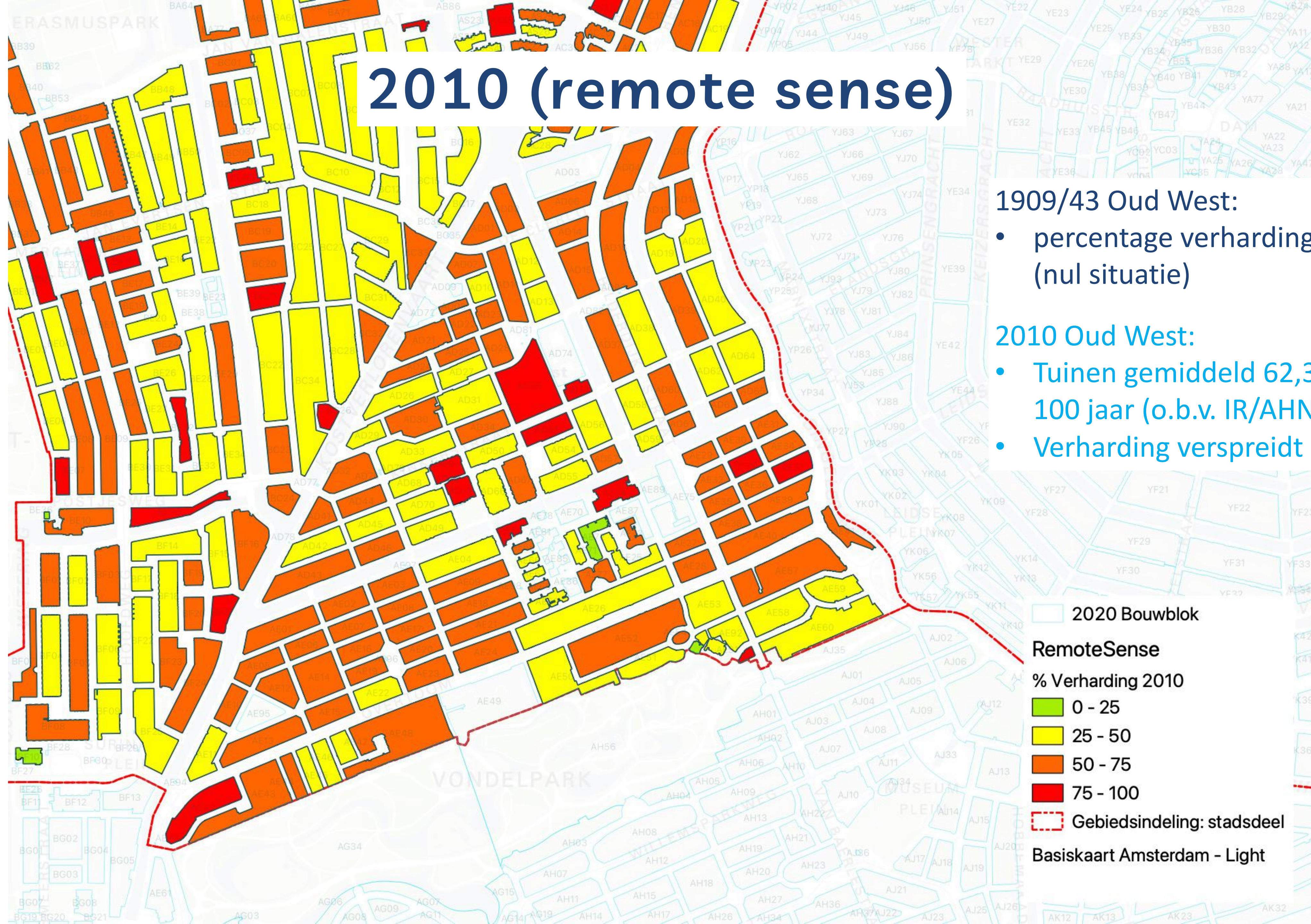
2010 (remote sense)

1909/43 Oud West:

- percentage verharding tuinen is 0% (nul situatie)

2010 Oud West:

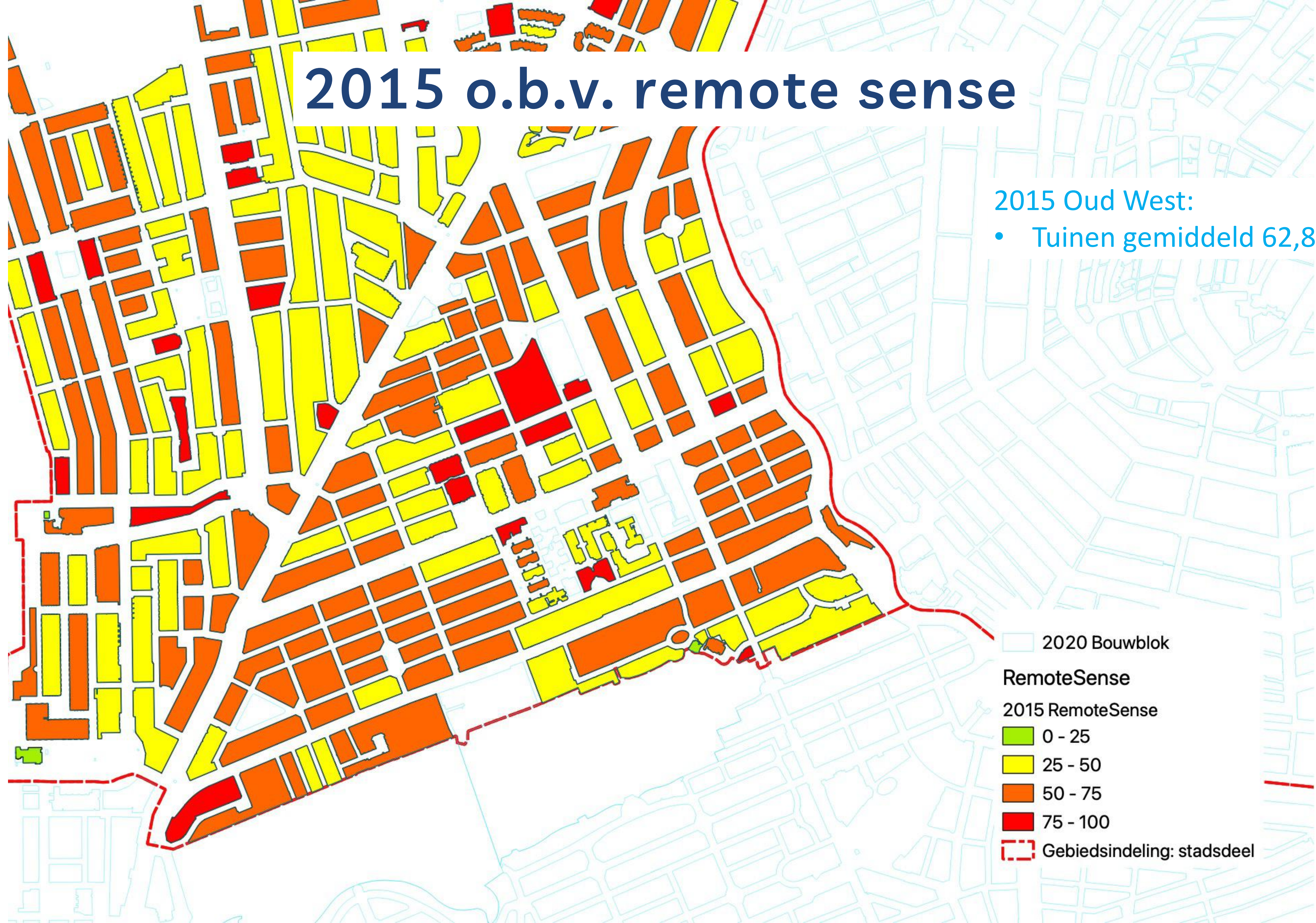
- Tuinen gemiddeld 62,3% verhard in 100 jaar (o.b.v. IR/AHN/LuFo's)
- Verharding verspreid over buurt

2015 o.b.v. remote sense

2015 Oud West:

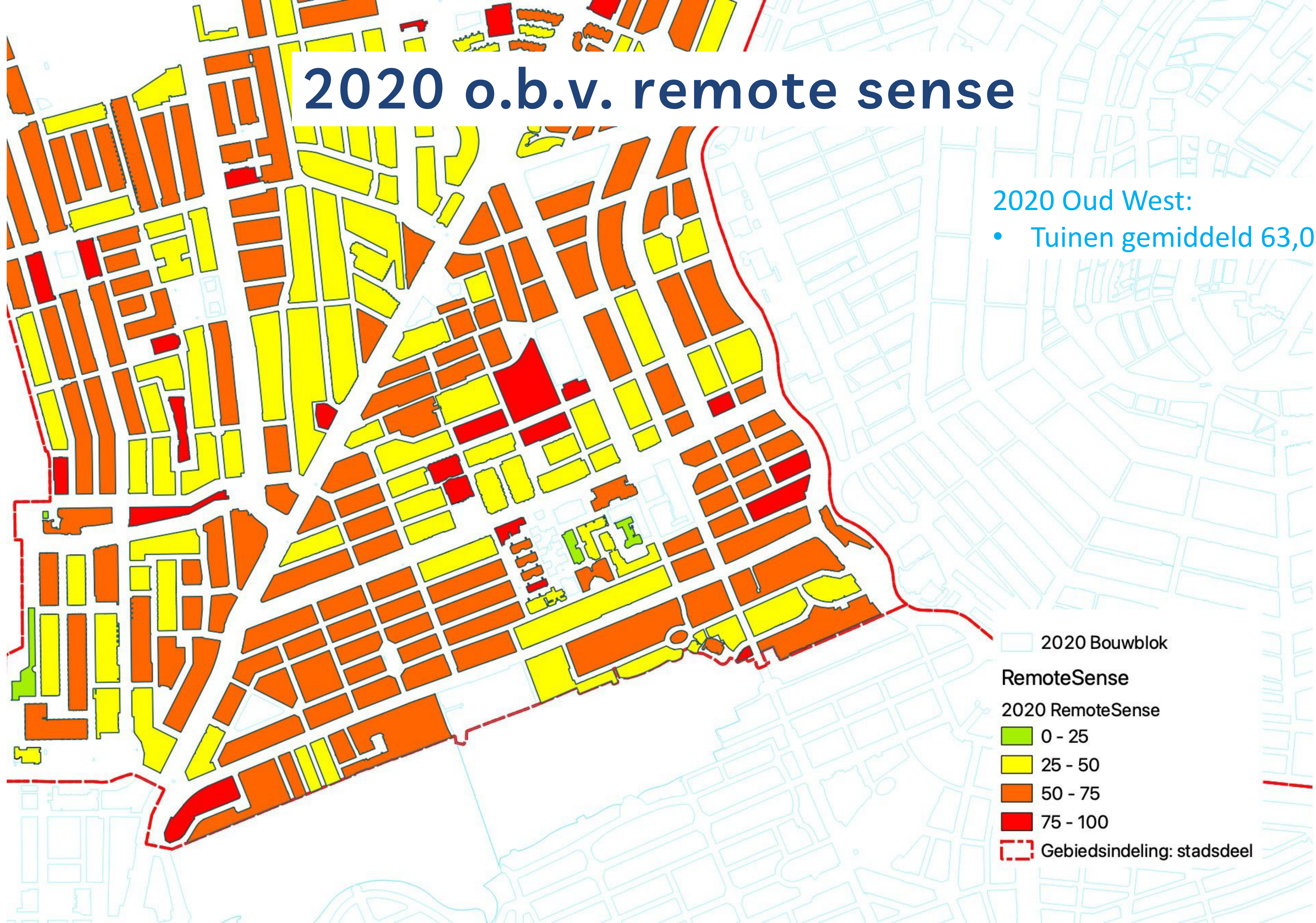
- Tuinen gemiddeld 62,8% verhard

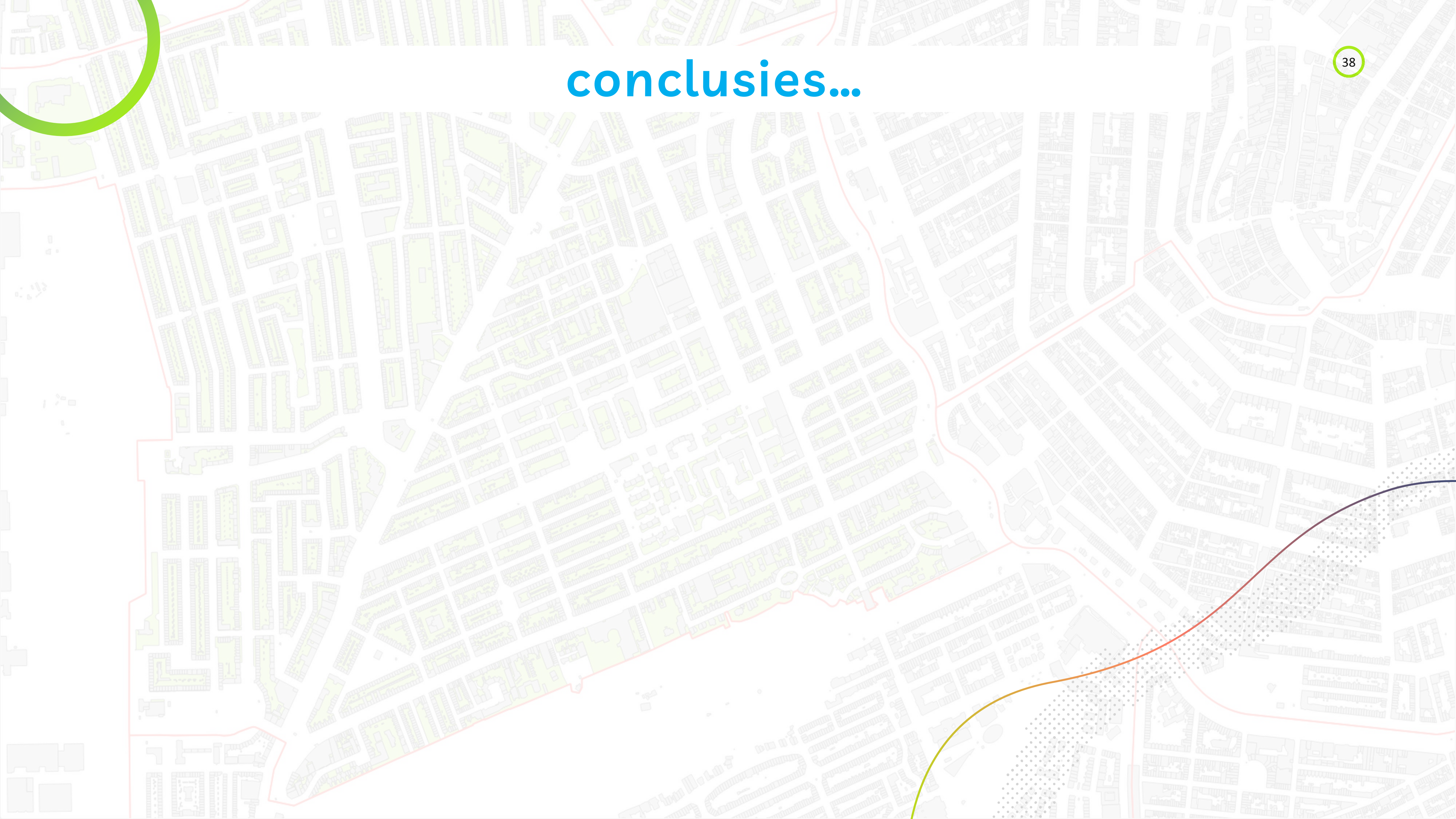
2020 o.b.v. remote sense

2020 Oud West:

- Tuinen gemiddeld 63,0% verhard

conclusies...

onderzoeksvraag 1

- Wat is het **percentage verharding** van de **private binnentuinen** in **Amsterdam West** (bebouwd, betegeld, et cetera)?

conclusies...

- Groot verschil tussen de BAG data en remote sensing data
- Remote sensing is een bruikbare (aanvullende) methode voor het monitoren van groen, bebouwing en verharding (grote trends)
- Verharding meten met remote sensing (satelliet) heeft onzekerheidsmarge in A'dam West (o.a. door type bebouwing)

onderzoeksvraag 2

- Hoeveel is het **percentage verharding** veranderd de afgelopen jaren?

conclusies...

- Periode 1910-2010 private binnentuinen in Oud West gemiddeld **16% verhard** (BAG) of **62% verhard** (remote sense)
- Periode 2010-2020 private binnentuinen in Oud West gemiddeld verharding iets opgelopen tot **63% verhard** (remote sense)
- Uit andere onderzoeken blijkt Oud West circa 65% of meer (klimaat-effectatlas 2021, Deloitte/CAS 2019).

onderzoeksvraag 3

- Zijn er lokale verschillen waarneembaar door **onttegeldiensten** i.c.m. **maximaal verhardingspercentage** in het bestemmingsplan?

conclusies...

- Door 2 onttegeldiensten is er ca. **2.500 m² onttegeld** in West
- Verschil in verharding **2010/2020** minimaal met remote sense
- Meetmethoden nog **niet eenduidig genoeg** voor dit gebied
- Periode is **te kort** (bestemmingsplan 1 april 2021 ingevoerd)
- Bestemmingsplan maatregel werkt in ieder geval **communicatief**

aanbevelingen...

- Jaarlijks meten kan verschillen beter in beeld brengen
- Private tuinen waren vaak (nog) niet scherp in beeld. Remote sensing biedt hulp
- Toetsing (handhaving) van het bestemmingsplan (maximaal verhardingspercentage) blijft handwerk

verder onderzoek...

- Winterbeelden kunnen bebouwing onder bomen weergeven
- Stereobeelden kunnen misschien nauwkeuriger verharding en bebouwing vaststellen
- Combineren BAG + remote sense kan zaken verduidelijken of uitsluiten
- Relaties tot andere onderzoeken en standaards

dank!

Rik Hansen, Ronald Hendriks

Jim Groot

Judith van Hees, Dirk Voets

Ralph Stuyver

voor meer informatie: ralph@bureaubinnentuinen.nl